

TAWA EWESU PIARIA NÃPIN HAP PAURU MIENOI

¹ Uiwyrria'in tawa Ewesu piaria koitywy atipo-oro uimiwan ehowawi. Mesuwat miwan nug hat ti uito Pauru. Eipe ti Tupana sa'yru'in Tupana saki'yt'in koitywy eipe Aika'iwat Iesui mohey pot'i haria ti eipe. Sa'awy'i Tupana ui'airo hawyi uinug tosa'yru wo Aipotypot Iesui potpo'oro wo tomiky'esat ewy ui'airo. ² Pyno mio tã ahêtup ehowawi Ai'ywot Tupana kaipyi i'ewyte Aika'iwat Iesui kaipyi — Etum o ewese hap tawa Ewesu piaria pe emohey haria pe are i'ewyte eti'atupoityro kahato mi'iria are ahêtup Tupana pe i'ewyte Iesui pe ehowawi uiwyrria'in are.

³ Ta'i Aika'iwat Iesui i'ewyte To'ywot Tupana ai'atupoityro poityro kahato ra'yn. — Waku kahato En wato'e Tupana pe i'ewyte Aika'iwat Iesui pe wato'e — Waku kahato En Tupana wato'e aito Iesui mohey haria. Ta'i atipy kaipyi put'ok'e ahete aipoityro kahato hap. Ahehakyera'at hap tutum na'yn ahepe. Wuat'i e'at piat aimoieïne'en Tupana kapiat hap tutum ahepe towanuaria aito pote are. ⁴ Ta'i sa'awy'i mesuwat yi nug hap e'yianmete Tupana ai'airo Tosa'yru emiit no. Ta'i ahe'yianmete ai'airo temiit'in no are. Mi'i hawyi to'e — Uha'yru mohey haria wo aru mi'iria hap ati'atukuap e. Mi'i pote ti atunug aru hãpyk mi'iria ui'ewywuaria wo ra'yn e. Yt kat i sa'ag nug haria wo ati'atunug mi'iria e. Pyno yt uwe i te aito turan ai'airo Tosa'yru emiit no. Aiky'e haype yn

ai'airo mesuwat yi yt kat i te hap e'at pe turan ai'airo. ⁵ Ta'i atunug aru Uha'yru mohey haria yne uha'yru'in uhaki'yt'in no e. Atum aru Uha'yru i'atuepe I'atuka'iwat no e ahetiati. Atunug aru mi'iria uimēpyt'in no uimiky'esat ewywuwat uimowepit hamuat e Tupana ahowawi sa'awy'i yt uwe i te mesuwarotiat turan. ⁶ Pyno to'iro watuwehum Tupana kape — Egyi'at hap yt uwe ewywuwat hin i waku wato'e. Po'og po'og torania kai ewese hap waku wato'e. Uruky'e hap moherep hamuat etum Esa'yru uruepe. Wētup yn Esa'yru pytkai etum ne'en ne'i uruepe yt kat sa'up mo i etum uruepe uruto'e waku wato'e. Mi'i ti Esa'yru Emiky'e kahato etum na'yn uruepe uruehakyera'at hamuat. Waku kahato En Tupana uruto'e ewawi. ⁷ Ta'i Emipo'oro Uruporekuat no iku'uro hawyi uruminug sa'ag po pyi urutu wētem na'yn i'ewyte uruminug sa'ag ha'awytewuat eti'atuwaure waure ra'yn En. Waku kahato En. En ni po'og po'og torania kai hegyi'at rakat uruto'e ewawi Tupana uruto'e. Esa'yru suu ti uruky'i'at ewanuat hap uruto'e. ⁸ Etum ne'en ne'i yne yne iwato kahato sakpo emiium etum yne yne. Waku kahato En uruto'e. Ewese kahato uruto yt uruwese i pytkai uruto'e. Ewe'eg hap ok tā egyi'at hap ok tā uruky'e hap uruto'e. Urutuwehum kahato ewawi Tupana katupono koitywy etunug na'yn ere'e sa'awy'iwuat hap emiky'esat ok tā uruto'e ewawi. ⁹ Sa'awy'i emiky'esat ewy ere'e ewepe — Atum aru Uha'yru pe wuat'i ywania ere. Atum ne'en ne'i aru Uha'yru wuat'i miit'in me I'atuporekuat no. Uimowepit hap ewy atum aru ere'e sa'awy'i ewepe ewanētup hawe yt kat i miit'in te turan.

Tupana uruikuap teran kat pote uruky'e kahato hap. Mi'i tã yt uruikuap hin i te wen ma'ato uruky'e hap mi'i uruikuap ta'yn. Waku kahato En uruto'e epe Tupana.

¹⁰ Mio tã e sa'awy'i Tupana — Put'ok'e uhe'at aru hawyi atunug sese ti Uha'yru wuat'i Porekuat no e tuwepe i'ewyte yne atipy piaria Porekuat no i'ewyte yne yi totiaria Porekuat no e tuwepe. Uha'yru suu wo ati'atumowehik sok torania yi totiaria atipy piaria uhowawi e. Mi'i hawyi wētup piit ewy yn na'yn watopyhu'at wuat'i uiminug ko'i uikai tukupte'en e tuwepe Tupana wuat'i tominug ko'i pe tukupte'en yianmete turan. ¹¹ Yne tomi-ky'esat ewy Tupana sa'awy'i ai'airo ra'yn tomi-ky'esat ewy. Mi'i hawyi ainug tosaki'yt'in no tosa'yru'in no Aheyke'et Aikywyt Iesui ewywuat ainug wētup miit mēpyt'in ko'i ewywuat ainug na'yn aito watimohey Iesui hawyi. Tomiky'esat ewy tutum aru ahepe topowat'yp yne yne. Hekat kahato rakaria wō watopyhu'at wuat'i e'at pe aikotã to'e sa'awy'iwuat hap ewy ra'yn tutum ahepe. ¹² Pyno to'iro watuwehum Tupana kape katupono aito ti irania'in e'yianmiat imohey haria irania'in e'yianmiat watunug Iesui Aiporekuat no. Waku kahato wato'e aiwo'ope mi'i hap ete ma'ato meiūran aru i'atu kahato ahaipepiaria Iesui mohey haria tukupte'en kahato Tupana mōtypot wuat'i e'at piaria. Waku kahato are.

¹³ Pyno mesup ta'yn uru'ewywuaria ra'yn Tupana ehay pywuat rakat Iesui etiat uruwē pyi hawyi mekewat sehay Ehehakyera'at hat moherrep hap topyhu'at. Mi'i e hap etikuap hawyi Aika'iwat Iesui mohey haria sok eweikupte'en.

Waku kahato are. Mi'i hawyi ti aru Tupana tum na'yn Topã'ãu ahepe to'e hap ewy tutum. Mi'i hawyi mesup — Mi'iria ti uianuaria e ehepe. Tutunug toset ehepe — Mi'iria wyti uiat e wuat'i miit'in me Tupana Pã'ãu. ¹⁴ Tupana tum na'yn Topã'ãu ahepe. Mi'i tutum mote mesup watikuap i'ewyte tutum aru ahepe kat e hap kat e hap — Atum aru uimēpyt'in me e hap ko'i ewy. Tutum na'yn yne sa'up yne aiminug sa'ag hep hamuat Tosa'yru suu. Mi'i pote watikuap ta'yn mesup yt kat i sa'ag toipuēti aikai. Watoïne'en iwywo turan tuwehum ahowawi yt kat i aikai yt naku i pote yt kat i aipitpit hap. — Waku kahato En Tupana wato'e aru wuat'i e'at pe. Waku En waku En katupono uruhep ahiag po pywiat hat En uruto'e aru wuat'i e'at pe aru.

¹⁵ Ga'atpo atikuap ehediat sehay — Koitywy tawa Ewesu piaria Aipotypot Iesui mohey kahato haria tukupte'en. Po'og imohey haria mio sa'awy-iwuat kai i'atu'e uruepe. I'ewyte Tupana emiit'in ky'e kahato haria tukupte'en mi'iria i'atu'e ehediat pe. ¹⁶ Mio tã i'atu'e hap atikuap hawyi arehum kahato at ka'ap mesuwe — Uhetupana are waku kahato En katupono mesup tawa Ewesu piaria Esa'yru mohey kahato haria tukupte'en na'yn mesup i'ewyte wo'oky'e haria tukupte'en are at ka'ap Tupana pe. ¹⁷ — Uru'ywot koro En ni Uruopotypot Iesui eTupana are. Etum no Epã'ãu po'og tawa Ewesu piaria pe ekuap po'og po'og mono are'e Tupana pe. Uwe En sese hap kuap hamuat atiky'esat. Epã'ãu kaipyi iwe'eg kahato rakaria wo tukupte'en hap atiky'esat are. Eti'atumoētyhot ro i'atuwanētup hap are. Etihep yt i'atuehapytig i

hap mi'i hawyi heremo i'atuwanētup hawe etum Esa'yru mohey hap Tupana are. ¹⁸ Tupana are'e etum no Esa'yru mohey haria tapy'yia Ewesu pi-aria pe ewanētup hap kuap hamo hap are. Etum no i'atuepe ewanētup kuap hap kat hamo eti'a-tu'airo mi'iria emiit'in no are. Etimoherep to i'atuepe emiky'esat ko'i nug neran hap ko'i are. Etimoherep i'atuepe aikotā aru tukupte'en atipy pe esa'yru'in wo esaki'yt'in wo hap are. Etimoherep i'atuepe kat som atipy pe are. Etimoherep i'atuepe aikotā aru atipy pe emōtypot haria tukupte'en hap are. Etimoherep i'atuepe aikotā aru ewaku hap ewywuaria tukupte'en hap are. Tupana ewaku hap ekahu hap ewato hap etimoherep emiit'in me tawa Ewesu piaria pe are at ka'ap ehetano uiwyrria'in. ¹⁹ Tupana are'e etimoherep emiit'in me esaika hap kuap hap are. Esaika hap iwato kahato uruwawī Esa'yru mohey haria pe aikotā karāpe sa'awy'i etihēp Esa'yru gu'uro pyi hap ewy esaika hap. Tupana etimoherep mi'i tā esaika hap Esa'yru mohey haria pe are. ²⁰ Tupana esaika hap iwato kahato uruete are aikotā sa'awy'i etihēp Uruka'iwat gu'uro pyi hap ewy esaika are. Mi'i hawyi — Era'apyk o meiūpe uipo sese kai ere itote Esa'yru pe. Era'apyk to mesuwe atipy pe ere. Mi'i hawyi topyhu'at e'e hap ewy esaika sese hap ewywuat topyhu'at. Esaika kahato hap ewy etimoherep uruepe Esa'yru mohey haria pe are Tupana pe at ka'ap.

²¹ Ai'akag Iesui topyhu'at Wuat'i Akag wo. Toīne'en ni Morekuat Koro wo are. Ai'akag wo toīne'en ma'ato i'ewyte Wuat'i Akag wo atipy pe toīne'en. Morekuaria Porekuat no topyhu'at Iesui

are. Tu'isaria Porekuat no topyhu'at. Surara Akag Koro wo topyhu'at. Iesui set po'og Tupana mimōtypot no wuat'i miit'in set kai. Po'og po'og wuat'i kai Aika'iwat mesuwat i'ewyte wuat'i e'at pe. ²² Katupono Tupana tunug yne yne Iesui py ywyt'okpype. Aika'iwat wuat'i okpe tote toĩne'en. Mi'i hawyi i'ewyte aito imohey haria Akag Koro wo topyhu'at Iesui Tupana miky'esat ewy. ²³ Pyno yne aito Iesui mohey haria watopyhu'at Iesui wywo wētup piit ewy yn. Iwywo watoĩne'en wētup ok miit ewy. Iesui piit no watoĩne'en mesup mesuwat yi tote are. Atipy pe i'ewyte watoĩne'en irania'in imohey haria wētup piit ewy yn watoĩne'en aito. Imohey haria ipiit ewywuat watopyhu'at. Aikope Aikope Atipy pe mesuwat yi tote yne tote Aipotypot Iesui toĩne'en Morekuat Koro wo.

2

¹ Ha'awyte kahato yt uwe i eimu'e hat Iesui etiat turan yt Iesui mohey haria i eipe turan mi'i hap e'at pe yt eweikuap hin i Tupana etiat aikotã iku'uro rakaria yt tikuap hin i ahehay hap ewy mekewat e'at pe. Sa'awy'i yt eweikuap hin i Tupana ehay are. ² Mi'i hawyi mekewat e'at pe yt ewetunug hin i yne yne Tupana wã'i'e hap ko'i e hap. Sa'awy'i imohey hap e'yianmete ti ewetunug miit'in minug sa'ag ko'i yne yne mekewat e'at pe. Mekewat e'at pe wētup eika'iwat toĩne'en mi'i ti ahiag. Mi'i heso rakat kape — Uruetupana en ewei'e ahiag me. Emiky'esat ewy atunug neran ewei'e mekewat mã'ãu sa'ag me. Uruetupana uruetupana ewei'e at ka'ap mekewat yt nakuaria i nug haria porekuat kape mekewat ahiag me.

³ Pyno sa'awy'i yne aito watopyhu'at ahiag emiit no yt nakuaria i ewy. Sa'awy'i aimiky'esat sa'ag he watipuēti. Mekewat e'at pe aiminug aipiit miky'esat sa'ag ko'i kape yn po'og po'og ahepap wāi'e Tupana pytkai watunug sa'ag ne'i. — Mi'i tā ewetunug mote woroho'o'apiheg ne'i eipe e Tupana ahepe pytkai watunug yne yne yt imiky'esat i ko'i.

⁴ Ma'ato sa'ag watunug tuete pytkai aiky'e kahato te Tupana. Yt tuwepyk hin i katupono haty aiky'e hap tuete. ⁵ Towese hap kaipyi ahehakyera'at Tupana. Aikotā iku'uro rakat yt ihay i hap ewy yt ahehay hin i Tupana kape mekewat e'at pe. Ta'i yt ahehay kuap i. Karāpe Tupana ihay ahowawi turan mekewat e'at pe yt watiwesat kuap i kat pote iku'uro rakaria ewy watoīne'en Tupana ewawi pote. Ma'ato mi'i pytkai aiwy'inug tuwewawi Aipotypot Iesui ehay upi. ⁶ Mi'i hawyi aimoieīne'en Tosa'yru suu wo. Mi'i hawyi Tupana ainug Aipotypot Iesui emiit no wētup piit ewy watoīne'en iwywo. Mi'i hawyi karāpe Iesui tuwētem gu'uro pyi mi'i hap i'ewyete watuwētem gu'uro pyi hap ewy wētup pu'i yn aito watomohey hawyi.

⁷ Mi'i hawyi Tupana to'e Tosa'yru pe — Era'apyk to mesuwe uikai atipy pe wuat'i Porekuat no e Tosa'yru pe. Mi'i tote hap ewy aito i'ewyete watoīne'en iwywo morekuaria wo are. Mi'i hap ewy watoīne'en iwywo katupono aito wētup ok miit ewy iwywo. Pyno mesup toimoherep ta'yn towese hap ahepe wuat'i e'at pe. Mi'i pote — Egyi'at kahato wato'e Tupana pe. Yt uwe i po'og ekai iwese rakat wato'e. ⁸ Ma'ato yt aiminug wakuap kaipyi hin i Tupana ahehakyera'at. Ta'i yt hin i uiwyrria'in. Ahewaku hap yt put'ok'e hin i Tupana wat

hewaku hap ewy are. Aiky'e hap kaipyi towese hap kaipyi tutum ahehakyera'at hap ahepe. Wati-mohey Iesui hawyi tutum ahepe wuat'i e'at piat aheĩne'en hap yt kat i watunug pytkai tutum. Pywo pe ti tuwekaipyi tutum watomohey Iesui hawyi are. ⁹ Pyno yt naku i wato'e — Uito ti wakuat pote Tupana uhehakyera'at yt naku i wato'e katupono i'aparap haria watoĩne'en Tupana wanētup hawe mi'i tupono yt watuwehakyera'at kuap i.

¹⁰ Sa'awy'i Tupana topo wo ainug. Koitywy Ha'yru mohey haria watopyhu'at wētup ywania ewy yn na'yn watopyhu'at. Ainug hap e'yianmete Tupana to'e — Meiūran aru atipowyro kahato uimiky'esat nug neran haria e. Wakuaria sok ewy aru atunug mi'iria e sa'awy'i tuwepe. ¹¹ Ma'ato ha'awyte eipe tawa Ewesu piaria yt kurin i eweikuap Tupana etiat katupono wētup ywania eipe. Sa'awy'i sese aha'ase'i pot Aparāu emiariru'in yn Tupana ywania tukupte'en mekewat e'at pe. Mekewat we'ahit sokpe tek haria mi'iria yn sa'awy'i Tupana ehay kuap haria tukupte'en. Ma'ato eipe wētup ywania eweikuapte'en sa'awy'i yt Aparāu emiariru ko'i hin i eipe. Nimo urupusu puo uruhet'ok eipe ti yt we'ahit sokpe tek haria i uruto'e. ¹² Katupono sa'awy'ite eipe yt Tupana mohey haria ywania hin i eipe ma'ato wētup ywania eweikuapte'en. Mi'i hap e'at pe yt kat hin i eweikuap Tupana Mipo'oro Aiporekuat etiat katupono sa'awy'i Tupana ti'airo Aparāu emiariru'in ko'i yn temiit'in no sa'awy'i. Yt ei'airo hin i sa'awy'i. — Aparāu emiariru emiariru ati'atupoityro e Tupana. Atunug esa'yru'in esaki'yt'in ui'ywania wo e. Ma'ato ehepe yt mio tã e hin i sa'awy'i. Yt

kat i Tupana eipy'a pe sa'awy'i mi'i pote yt uwe i eipe — Areïne'en aru wuat'i e'at pe e haria are.

¹³ Ma'ato mesup ti yt pya hin i ra'yn eweikup-te'en Tupana kai Tupana Sa'yru wuaria eipe pote. Sa'awy'ite ti pya kahato eweikupte'en Tupana kai ma'ato mesup Iesui suu eimowo'osat kahato ra'yn Tupana ete.

¹⁴ Koran eipe yt pya hin i Tupana kai katupono Iesui tunug na'yn ni Tupana wywuwat aiwo'owese wese hap.

¹⁵ Aika'iwat iku'uro aria'yp posak ete hawyi wo'owese hap tutunug ei'ywania wywuwat hamo i'ewyte uru'ywania wywuwat hamo.

¹⁶ Mi'i hawyi Ha'yru mohey haria wētup ywania ewy ra'yn watopyhu'at. Wētup piit ewy yn. Iesui mohey haria aito pote yt kat i po'og aiwo'opy'ahak hap yt kat i aiwu'uka hap aiwo'ope. I'ewyte yt kat i po'og Tupana wywuwat hap aiwu'uka hap are.

¹⁷ Tupana tipo'oro Tosa'yru Aika'iwat no. Put'okto'e hawyi ai'atumu'e kahato hamuat. Irania'in ywania pya kahato tukupte'en Tupana kuap hap kai. Uru'ywania Iuteu ywania po'og yt pya i ma'ato torania aito wētup sok yn sa'awy'i watukupte'en pya kahato Tupana kai. Mi'i hap e'at pe Iesui timoherep ahepe mu'ap To'ywot kapiat hap.

¹⁸ Mekewat mu'ap ti ahera'aipok Tupana kapiat hap Aipotypot Iesui kawiat katupono tutum na'yn Topã'ãu ahepe. Mi'i hawyi uruto Iuteuria i'ewyte eipe yt Iuteuria i Tupana Pã'ãu wētup takat eiam aito. Mi'i pote mesup waku watuwat Tupana kape uruto Iuteuria i'ewyte eipe wētup ywania waku wateke Ai'ywot Tupana ehamo mesup Iesui aimowo'osat Tupana wywuwat pote.

¹⁹ Sa'awy'i areto eimu'e hamuat hap e'at pe eipe yt Tupana mēpyt'in hin i. Yt eweikuap hin i mekewat e'at pe Tupana

sese yt kuap i haria eipe ma'ato mesup Tupana etawa piaria ewy ra'yn eweikupte'en. Mio Tupana sa'yru'in no saki'yt'in no ra'yn eweikupte'en. Koran Tupana yat piaria wo ra'yn eweikupte'en imēpyt'in no eipe mesup. ²⁰ Mio Tupana yat nug hat ewy watukupte'en. Aikotā ai'yat watunug nu kawiat hawyi toĩne'en mot'i hap ewy. Mi'i hap ewy Tupana tunug to'yat mesup ma'ato miit'in kawiat. Toha'awynug to'yat nug hap hamuat ewy toĩne'en mesup. Waku yne hawyi totopag Tosa'yru mohey haria nu ewywuwat to'yat iheg nakat pe hamuat are. ²¹ Ma'ato mekewat nu wato yne ai'ywyt'okyppe aimoesaika hap mi'i nu ewywuwat ti Aika'iwat Iesui. Mi'i hawyi watomohey Iesui hawyi ainug to'yat motag hamo. Mi'i hawyi meiūran Tupana yat ikahu rakano watopyhu'at hap ewy are. ²² Koitywy Tupana toĩne'en to'yat pe katupono Ipã'āu toĩne'en aipy'a pe pote. Mi'i hawyi aito imohey haria yne yne aito watopyhu'at aiwo'opype wētup yat ikahu rikat ewywuwat Tupana eiam sese aitoria yne are.

3

¹ Mesup ti uito Pauru wo'opyhik hawe areĩne'en katupono morekuaria yt tiky'esat i po'og miit'in mu'e uhepiat hap Iesui etiat hamo. Mi'i pote uipyhyp mesuwe wo'opyhik hawe. Yt ta'atuky'esat i irania'in ywania ikuap Iesui hap. Mi'i pote uipyhik mesuwe wen ma'ato yt uipyhik kuap i meiūwat wo'opyhik hawe katupono mesuwe ahētup Tupana kape eipowyro hap at ka'ap. I'ewyte arepotpap kahato miwan nug hap ete mesuwe uimipo'oro eināpin hamuat hap ete. ² Uiwanētup

hawe Iesui mipyhyp areĩne'en toiky'esat pote are. Waku kahato Tupana hegyi'at kahato. Uipowyro kahato mesuwe wo'opyhik sa'ag hawe topotpap nug hap ete. ³ Katupono mesuwe koitywy Tupana timoherep kahato uhepe sa'awy'iwuat yt uwe mikuap i sehay toimoherep uhepe aikotã wẽtup ywania ipakup imohey haria tutunug hap. Ta'i ipakup takaria tutunug mesup wuat'i ywania kawiat. Aikotã to'ywania pakup tutunug mesup hap toimoherep mesuwe uipyhyp hawe uhepe. Waku kahato Tupana yt uwe i ipyhyp kuap are.

⁴ Mi'i ko'i atiwan mesup ehowawi yt iwato i wen uimiwan mesuwe ma'ato mesup uimiwan hit ete waku eiwemu'e kahato are at ka'ap. Mi'i hawyi eweikuap ui'ewy Tupana mienoi mig'i wuat sehay mi'i Aipotypot ywania pakup etiat. ⁵ Sa'awy'iwuaria yt uwe i ikuap mesuwat sehay mig'i wuat Tupana — Atunug aru e hap. Tupana yn ikuap. I'ewyte ihay moherep haria sa'awy'iwuaria yt ikuap i ma'ato mesup Tupana Pã'ãu timoherep ta'yn uruepe tehay moherep haria pe uruto Iesui potpo'ororia 12 ok takaria pe toimoherep tehay mig'i wuat Topã'ãu wo. ⁶ Koran Tupana Pã'ãu to'e ahepe — Sa'awy'i irania'in ywania yt uikuap hin i ma'ato mesup atipo'oro uhehay wakuat wuat'i ywania ewawi aikotã are'e sa'awy'i miwan me. Atunug aru e hap ewy mesup atunug na'yn e. Koran atunug na'yn Irania'in ywania Porekuat no ra'yn Uha'yru e. Mi'i imohey haria sok wẽtup piit ewywuat yn na'yn te'eropyhu'at aru e. Aikotã sa'awy'i atipoityro Iuteu ywania ati'atupoityro mesup yne yne ywania aikotã are'e sa'awy'i ui'e hap ewy atunug mesup e Tupana uhepe. Sa'awy'i

mig'i wo sese yt uwe mikuap mo i mesuwat ui'e hap are ma'ato koitywy atimoherep mi'i ui'e hap yne miit'in me uimiwan kaipyi uhehay kaipyi e Tupana ahepe. ⁷ Uito Pauru sa'awy'i Aipotypot Iesui uinug topotpo'oro wo tehay sytpok hamo tehay moherep hamo miit'in me wuat'i ywania piat hamo uinug. Mi'i hap atunug kahato uito ma'ato yt uhesaika hap upi i katupono Ipã'ãu tum uhepe tesaika hap sehay wakuat moherep miit'in miat hamo. ⁸ Uhewaku hap yt put'ok'e hin i Aipotypot eropat hamo are. Ta'i uito ti po'og kurin kano areĩne'en po'og yi kape torania Iesui mohey haria kai areĩne'en uito ma'ato mi'i pytkai Tupana ui'airo irania'in ywania mu'e hamo tehay ikahu rakat ete uhewaku hap yt put'ok'e hin i heropat hamo pytkai are. Yt naku i uito pytkai towese kahato hap mywo ui'airo katupono yt po'og hin i uito. Koitywy atimõ'ẽ kahato irania'in ywania pe. Tupana ekare'en mõ'ẽ hat ewywuwat areĩne'en uito aikotã wuat'i e'at piat hekat rakat tomõ'ẽ hap ewy areĩne'en. Aika'iwat Iesui ekat iwato kahato aikotã po'og po'og wuat'i kai toĩne'en po'og po'og Mi'i ekat mõ'ẽ hat ewy areĩne'en uito Pauru. ⁹ Sa'awy'itewuat mig'i wuat Tupana mimoherep aikotã toiky'esat yne ywania towanuat hap toimoherep mesup uiwẽ pyi. Tupana ti wuat'i wuat'i nug hat ma'ato kat hamo ainug sa'awy'i yt tohenoi i. Mi'i kape miit'in sa'awy'iwuat te'eruwanẽtup kahato ma'ato yt ta'atukuap kuap i. Ma'ato koitywy toimoherep ta'yn mi'i e hap ahepe. ¹⁰ Koitywy koran mesuwat e'at pe Ai'akag Iesui timoherep kahato towe'eg kahato hap mo ahepe i'ewyte yne atipy piaria pe. Koitywy atipy piaria Surara Akag

wo toĩne'en Iesui i'ewyte Tupana etawa piaria atipy piaria tikuap ta'yn Tupana we'eg kahato hap ko'i katupono ahowawi Iesui mohey haria kape te'eraha'at kahato hawyi te'ero'e to'ope — Pywo ti Tupana iwe'eg po'og torania kai katupono yne ywania toi'atuehakyera'at kuap i'atu'e. ¹¹ Wuat'i e'yianmete Tupana tunug towe'eg hap upi yne tomiky'esat upi. Mio tã e — Ati'atuehakyera'at yne ywania yne miit'in e. Uimipo'oro I'atupo-rekuat nuat po wo Uha'yru minug upi ati'atuehakyera'at wuat'i ywania e Tupana sa'awy'i yt kat i te mesuwat yi turan yianmete mio tã e tuwepe mig'i wo. Mi'i hap toimoherep ta'yn uhepe mesuwe uipyhik hawe. ¹² Mi'i pote mesup yt watoken'ẽ hin i Tupana kapiat ahehay hamo. Yt kat i aiwemõti hap ahehay iwywuat hamo katupono koitywy Ha'yru upi imohey hap upi watuwat kahato Tupana kape aikotã wẽtup piit ewy yn watoĩne'en Ha'yru wywo Aheyke'et Aikywyt wywo.

¹³ Uiwyrria'in tawa Ewesu piaria morekuaria uipyhik mesuwe iheg me mesup yt ta'atuky'esat i woroho'omu'e po'og hap wote. Uhaty'i haty'i kahato mesuwe. Aho'opot kahato wen ma'ato waku aho'opot eimu'e hap ete are. Pywo ti rat yt paa'ewei'e tei'o are uipyhik ne'i hap upi kat pote meiũpe areĩne'en Ai'ywot atipy piat Tupana ehamo are. ¹⁴ Mi'i tã ahẽtup mesuwe at ka'ap — Uru'ywot atipy piat arepỹ'ãtutuk ewawi mesuwe katupono wuat'i ywania ehakyera'at kuap hat En are. ¹⁵ Wuat'i ywania mesuwat yi totiat nug hat En are i'ewyte yne ywania atipy piaria nug hat En are. ¹⁶ Wuat'i wuat'i mimõtypot En are. Yt uwe i po'og ekai are. Mi'i pote ahẽtup ekawiano etum

no emohey haria pe tawa Ewesu piaria pe Epã'ãu wakuat i'atumesaika hamuat hap ahētup epe. Atiky'esat kahato i'atuwanētup hap hesaika rakat ewy emohey hap ete. ¹⁷ — Etunug no Emipo'oro Iesui kawiat e'yat sese itote. Ereïne'en itote emohey haria py'asetpe. Atiky'esat i'atusapo yi pe iheg me aria'yp wato ga'apy piat hap ewy. Atiky'esat mi'iria iheg me wo'oky'e hawe i'ewyte eky'e hawe hap atiky'esat are. ¹⁸ Ahētup kahato ti ewawi Tupana. Atiky'esat kahato ti itotiarria tikuap Esa'yru piat ta'atuky'e hap are. Atiky'esat yne urutoria Esa'yru moheg haria ikuap haria. Etum no esaika hap i'atuepe kat kupitu kat kupitu Esa'yru piat i'atuky'e hap kuap hamo are katupono iwato kahato Esa'yru piat uruky'e hap i'ywop kahato hap ewy i'anam kahato hap ewy. Mi'i hap kuap hamo atiky'esat ta'atukuap ta'atuky'e hap Esa'yru piat hap atiky'esat Tupana are. ¹⁹ Yt karãpe i uruikuap yne kat kupitu kat kupitu uruky'e hap Iesui piat hap ma'ato ahētup kahato ewawi Tupana etimoherep emohey haria pe tawa Ewesu piaria pe aikotã aikotã Esa'yru ta'atuky'e hap ahētup epe are. Mi'i hap ta'atukuap hawyi te'eropyhu'at eiam sese wo ra'yn Tupana are i'ewyte ereïne'en no i'atuwywo kahato are ahētup Tupana pe mÿ'ã-tutuk pepyi mesuwe wo'opyhik hawe.

²⁰ Ta'i uiwyria'in Ahetupana hepap kahato aimiētup ium hamo po'og po'og iwato tutum kuap aimiētup ko'i kai are. Yt karãpe i teke aiwanētup hawe kat kupitu kat kupitu hegyi'at hap are. Tutum po'og po'og kuap ahepiat hētup kuap hamo kai katupono Ipã'ãu hesaika aikai ahepiat hētup hamo Tupana pe are. ²¹ — Uruetupana

uruimōtypot kahato En uruto'e. Emipo'oro Uruporekuat nuat mohey haria sese uruto. Ta'i urutuwehum kahato ewawi wuat'i e'at pe aru uruto'e ewawi Tupana waku ra'yn uruto'e.

4

1 — Uimimu'eria tawa Ewesu piaria mesup uito Pauru areīne'en meiūpe wo'opyhik hawe. Wanīkaptia uipyhyp ta'yn Aika'iwat potpap nug hap pyhyp hamo uipyhik wen ma'ato mi'i pytkai woro-ho'omu'e te uimiwan myi uiwyria'in. Sa'awy'i Tupana ai'airo temiit'in no tomōtypot hamo. Mi'i pote are'e ehepe — To'iro watimōtypot Ai'airo hat haty wo are. Aikotā aimēpyt'in hāpyk takaria ewy aimowepit ta'atupotpap wakuat nug hap ete aimiky'esat nug hap ete mi'i hap ewy waku watimowepit Ai'ywot atipy piat wakuat nug hap kaipyi. 2 Yt naku i wato'e aiwanētup hawe — Uito po'og irania'in imohey haria kai yt naku i wato'e. Pyno to'iro watoīne'en hāpyk kahato rakaria wo. Waku watuwepotpap Aika'iwat kape aiperup'i wywo yt kat i aipy'ahak hap mywo waku are. Waku wati-moherep irania'in miit'in ky'e hap yne aiminug ko'i ete are. Waku wati'atuky'e irania'in yt i'atuwese i pytkai. 3 Waku watoīne'en yt kat i aiwu'uka hap mywo katupono Tupana Pā'āu tiky'esat aiwo'owese kahato hap are. Mi'i pote waku watuwat Ipā'āu upi. Waku wētup mēpyt'in ko'i wētup piit ewy watopyhu'at Iesui wywo. 4 Katupono aito Aika'iwat piit aga ko'i ewywuat are. I'ewyete Aipā'āu Tupana miium Aika'iwat Iesui wanuat e. Mi'i pote aito imohey haria wētup pā'āu wētup piit ewywuat watopyhu'at mesuwe aito imohey

haria. Aito ti wētup piit imohey haria aito pote aiwo'o'ewy'ewy katupono Iesui wywo watukup-te'en. — Mūki'ite ti aru watoīne'en wuat'i e'at pe e haria sok aito wato'e. ⁵ Wētup yn Aika'iwat. Aito aitypy'i kahato wen ma'ato wētup yn Aika'iwat pote wētup yn aimimohey wētup set upi yn ahēt'ok hap. Mi'i pote wētup piit ewy yn watoīne'en. ⁶ Wētup yn ni Ai'ywot Atipy piat. Mi'i ti Tupana wuat'i miit'in nug hat. Mi'i ti Ai'akag Koro wo toīne'en e. Wētup yn Ahetupana. Tupana ti toīne'en ahepuo ipotpap nug hamo. Mi'i pote aito watopyhu'at ipiit ewy miit'in sem kahato aito pytkai. ⁷ Mi'i hawyi wētup ok pe wētup ok pe tomohey haria pe toimō'ē tomisepap ko'i nug hap tomiky'esat ewy. Toi'atumō'ē ahepuo tomisepap nug hap ipotpap ko'i nug hamuat. Aipotypot Iesui miky'esat ewy Tupana ti'atumō'ē tomisepap ko'i ahepe. ⁸ Mi'i tutunug aikotā to'e sa'awy'i morekuat Tawi miwan me e hap ewy — Meiūran ti aru Tupana Mipo'oro topyhu'at wuat'i Porekuat Koro wo e. Mi'i Miit ti'akit yne tewanīkaptia hawyi ta'am aru atipy kape e. Mi'i tote pyi toimō'ē aru tesaika hap tomisepap ko'i nug hamuat temiit'in me mesuwe e morekuat Tawi sa'awy'i tomiwan me tuwepy hawe 68.18 hawe. ⁹ Pyno ti ta'am e miwan me ma'ato ta'am hap tohenoi pote i'ewyte tohenoi tut hamuat yi ywyt'okpype topot'apyk hap i'ewyte ti tohenoi yt to'e i pytkai. ¹⁰ Mekewat ta'apyk hap tohenoi i'ewyte mekewat yi ywyt'okpypiat toto hap tohenoi morekuat Tawi miwan me. — Pyno mekewat toto po'og yi ywyt'okpype i'ewyte mesup ta'am na'yn po'og atipy kape po'og ta'am na'yn torania kai. Ywaiti hap tote ta'apyk

ta'yn Morekuat no. Iesui toto ra'yn waikiru apy tote i'ewyte toĩne'en Morekuat no aipy'asetpe. ¹¹ Koitywy toimõ'ẽ kahato ahepuo tomisepap ko'i topotpap nug hamuat aikotã to'e miwan me hap ewy — Wẽtup ok pe wẽtup ok pe tomi'airoria pe tutum tesaika hap tehay moherep hamo wẽtup ywania pe wẽtup tama totiaria pe e. Wẽtup ok pe wẽtup ok pe tutum tesaika hap Tupana ehay sese moherep miit'in miat hamo e. Wẽtup ok pe wẽtup ok pe tutum tesaika hap tehay sytpok kahato hamo miit'in sem miat hamo hap tutum e. Wẽtup ok pe wẽtup ok pe ti tutum tesaika hap temiit tohũria apykok hamuat hap tutum e. Wẽtup ok pe wẽtup ok pe ti tutum tesaika hap temiit'in atupowyro hamuat hap tutum e. Wẽtup ok pe wẽtup ok pe tutum tesaika hap yne miit'in atumu'e hap kuap kahato hamuat hap tutum. ¹² Wẽtup ok pe wẽtup ok pe tutum tesaika hap tomisepap ko'i yt uwe minug kuap i nug hamuat hap tutum e. Pyno yt to'o'ewy'ewy hin i toimõ'ẽ tesaika hap tomisepap nug hamuat ko'i tominug kuap hap ewywuat nug hamuat hap ko'i are. Ta'i toimõ'ẽ kahato ahepe tomium ko'i are. Yt to'o'ewy'ewy hin i tutum. Ewat emikuap uiat uimikuap Tupana mium ko'i aimisepap ko'i yt to'o'ewy hin i are. Tomohey haria mowe'eg hamo tutum tesaika hap ahepe topotpap nug kuap hamo tutum e. Tupana tiky'esat kahato aito tomipo'oro ko'i Tosa'yrũ Iesui ewywuat e. Mi'i pote aimoesaika Tosa'yrũ Pã'ãu wo topotpap nug hamuat. ¹³ I'ewyte Tupana tiky'esat aito Aika'iwat Iesui ewywuat aito torania iwywo wẽtup piit ewy hap toiky'esat e. ¹⁴ Yt toiky'esat i wẽtup ok wẽtup ok mienoi sa'ag

upi watopyhu'at hap kat pote toiky'esat Tosa-
 'yru mienoi upi yn watopyhu'at hap. Imohey
 haty wuat hap toiky'esat. I'atu kahato aimu'e
 iwe'eg kahato rakaria aimu'e kuap kahato haria
 ma'ato yt pywo pe i yt Iesui mienoi upi i haria
 aimu'e ma'ato ahekat ky'ewi yn aimu'e haria e.
 Mi'iria ehay upi watopyhu'at hawyi i'atuewamiri
 pe watopyhu'at hap ewy aikotã wasere owa kape
 wato teran ihyemyi'a wato sakpo teran ma'ato yt
 wato kuap i ipoity'i pote hap ewy katupono mi'iria
 te'eruanētup at ka'ap aima'at'i ma'at'i hap ete
 i'atuehay wētup upi. Yt eweimohey tei'o mi'iria
 yne miit'in miat aimu'e hap are. Yt naku i watopy-
 hu'at hirakaria ewy aimikuap ete are. Hirakaria
 imohey yne yne miit'in ehay sio pywo sio yt hap
 ta'atumohey. Waku watomohey aimu'e hat Iesui
 e hap ewy aimu'e pote. Waku watimoheg aimi-
 mohey Iesui aipy'a pe aiwanētup hawe e. Tupana
 wywo wētup piit ewy watukupte'en. Mi'i hawyi
 ai'ywania uru'ywania wētup ywania ewy yn na'yn
 ainug e. Koitywy Tupana ywania ra'yn aito. Sa'a-
 wy'i Iuteu ywania ei'ywania tukupte'en to'ope
 to'ope to'oewanīkap mo te'eropyhu'at. Mekewat
 e'at pe toīne'en eipyhyp hap ewywuwat Iuteu etawa
 kapiat eweiwat hamo. Ma'ato mekewat eipyhyp
 hap Tupana kapiat hap Iesui ti'aporok yne ra'yn
 topy wō. ¹⁵ Iuteu eko i'ewyete wāi'i'atu'e hap ko'i
 yt Tupana miwan ewy i toimoweityk mi'i hawyi
 towano tutunug mote Iuteu ywania i'atupy'ahak
 kahato ehete kat pote yt i'atueko yt ewy i ra'yn
 aheko pote i'atuwo'onāpin hap ko'i i'atuwo'oewāi
 hap ko'i. Mi'i pote i'atupy'ahak — Wāi wāi'i'a-
 tu'e ma'ato yt eweiwat i wāi'i'atu'e hap upi hawyi

wo'oewanĩkaptia wo eweikupte'en.

Typy ywania eweikupte'en sa'awy'i. Mi'i hawyi put'ok'e Aika'iwat Iesui hawyi toi'atukaykay yne miit'in tuwewawi yne ywania. Mi'i hawyi tutunug yne miit'in Tupana ywania wo. Koitywy ipat'ok yne ywania Iuteu ywania ei'ywania irania'in ywania tukupte'en Iesui mohey haria. Mi'i hawyi watukupte'en mesup yne yne ra'yn wētup piit ewy Iesui wywo wo'owese rakaria ra'yn watopyhu'at. ¹⁶ Sa'awy'i aito wu'uka yne ywania wywuwat haria aito wuat'i ewanĩkaptia wo watukupte'en. Pya kahato watukupte'en Tupana kai aito torania.

Aipiit ete ipoity ahaga ko'i ma'ato wētup piit yn watoĩne'en aito wētup piit yn aito. Yt tuweran hin i ma'ato ahaga ko'i. To'osat kahato ahaga ko'i. Mi'i hawyi aipiit ihag aipiit wētup yn. Aipu'i aikag ko'i ahaga to'osat to'oete kahato. Karāpe watunug Ai'akag Iesui miky'esat ewy hawyi watopyhu'at aikotā haga ko'i ewy ipiit ewy. Mi'i hawyi wahewyry aikotā ihāite rakat ewy. Karāpe aito Iesui mohey haria wato'oky'e yne yne aiwo'ope mi'i hawyi wato'opowyro mi'i hawyi watopyhu'at aito Iesui piit ihāite rakat ewy. ¹⁷ Pyno woroho'omu'e teran Aika'iwat Iesui ehay ete. Ewe'eg wo o eiminug sa'ag ko'i eimiky'esat sa'awy'i ehako sa'awy'iwuat pupi are. Yt imohey i te turan wuat sa'ag nug hap ete yt aiwe'eg hin i sa'awy'iwuat aiminug sa'ag ko'i kai — Ewei'atoiat ro mi'i ko'i e Tupana pytkai. Uiwyrria'in yt naku i watuwanētup po'og aikotā yt imohey i haria wanētup hap ewy ne'i katupono mi'iria yt naku i nug hap yn i'atuwanētup hawe. — Uito po'og po'og torania kai i'atu'e ta'atuwanētup hawe. Yt paa'i'atu'e hin

i ta'atuminug yt naku i hawyi. Mi'i tã i'ewyte aito sa'awy'i ma'ato mesup waku watuwenãpin mi'i e hap pun hamuat e. ¹⁸ Yt karãpe i te'eruwãnetup Iesui ewawi mi'iria. I'atuwanãnetup hap ho'owasat kahato hap ewy aikotã miit'in i'ypyryp we ho'owasat hap ewy tukupte'en. Katupono irania'in yt imohey i haria yt karãpe i Tupana mohey haria. — Mi'i pote yt karãpe i areïne'en I'atu'ywot no e Tupana i'atuepe. Yt te'eruwãnetup hin i uhehay kape e. I'atuewaure ka'a yt uikuap i hap e. Ta'atuky'esat kahato wãnetup mu'ap e. Yt kat i uikuap hap ta'atuky'esat e. — Yt urumu'e tei'o yt uimu'e tei'o i'atu'e yn at ka'ap uhepe e. Ta'atunug sa'ag sese sakpo yt uimiky'esat ewy i are e Tupana sa'awy'i mi'iria piat pe. ¹⁹ Karãpe ta'atunug sa'ag wemõti hap ewy mi'i hawyi yt te'eruwemõti hin i. — Yt naku i mi'i tã eweikupte'en e Tupana pytkai yt paa'i'atu'e hin i. Te'eruwepyi ta'atupiit miky'esat sa'ag hap ok tã yn ta'atunug neran yt naku i. Ta'atuewaure hap kape yn te'eruwewanãnetup ta'atupy'a pe. Yt te'eruwewãi teran hin i yne sa'ag nug hap ete. Ta'atueko sa'ag nug hap kape yn te'eruwepotpap miit'in ehamo ta'atunug. Aikotã aikotã miit'in mõti hap ewy yn ta'atunug wuat'i ehamo ma'ato yt te'eruwemõti hin i pytkai. ²⁰ Ma'ato Aipotypot Iesui — Yt eweikupte'en nei'o mi'iria ewywuat e. Waku eweikupte'en ui'ewywuat e Aimu'e Hat Koro ahepe. ²¹ Uiwyria'in pywo ti waku watoïne'en Aika'iwat Iesui ewy are. Waku watikuap kahato ieïne'en hap etiat i'ewyte sehay etiat aimu'e hap etiat hãpyk kahato rakat ewywuat. Waku wati'atunug yne Ai'akag minug ewywuat aikotã aimu'e Iesui hap

ewy. Ma'ato yt naku i watunug mote watikuap ta'yn yt imimu'eria i aito hap watikuap. ²² Pyno waku watoiat aiwē piat sa'ag nug hap ete aheko yt naku i nug hap sa'ag sa'awy'iwuat. Waku yne watipugha aiminug sa'ag ko'i sa'awy'iwuat aiminug ko'i are kat pote sa'awy'i aiwanētup sa'ag hap yn watunug neran. Yne aimiky'esat sa'ag koi aima'at hap ewywuuat topyhu'at. Ma'ato yt watoiat i aiminug sa'ag sa'awy'iwuat mi'i pote aheko ewy topyhu'at ahete. Mi'i hawyi aiwema'at hap yn topyhu'at iheg me aiwanētup hap hawyi heso heso rakaria wo watopyhu'at wema'at haria ewywuuat wo watoīne'en. ²³ Waku wato'e Tupana pe — Uinug o ipakup takat wo waku wato'e. Uinug o waku wanētup hano i'ewyte uinug o waku kapiat wanētup hat wo waku wato'e. Areīne'en neran ipakup takano areīne'en neran uiwanētup hawe uipy'a pe waku wato'e Tupana pe. Mi'i yn waku katupono Tupana yn aihep kuap i aheko sa'ag nug at ka'ap hap po pyi e. ²⁴ Aikotā watopag ahesokpe aipiit pe ipakup takat hawyi aikahu hap ewy ra'yn topyhu'at. Mi'i hap ewy waku watopag ahete Tupana aimokahu hap ewywuuat aipainug hap ewywuuat. Tupana wanētup hap ewy waku watopag aiwanētup hawe. Tupana wanētup hap watopag aiwanētup hawe hawyi ipakup takaria ewywuuat sokpe pakup we ahewyry hap ewy Tupana wanētup hawe. Waku watuwepainug Tupana ehay wo. Waku watunug yne Tupana tunug hāpyk hap ewy. Waku yt kat hin i miit'in ma'at hap aikai. Waku hāpyk Tupana ewy wahewyry mesuwarotiararia py'asetpe. Mi'i watunug mote watopag ahesokpe pakup ewywuaria aipainug hap ewy

watopyhu'at hap yt aipu'i ete i ma'ato aipy'a pe aipainug kahato hap toĩne'en hap ewy. ²⁵ Aito ti Aimimohey Iesui piit ewywuwat watopyhu'at yne aito haga ewy. Pyno yt naku i aheso aiwo'ope aikotã sa'awy'i watunug hap ewy. Waku wati-pugha aiwo'ope aheso heso hap aikotã watipun ahesokpe hiot'e rakat ewy. Koitywy waku pywuwat sehay yn aiwo'ope ahehay are. Mi'i watunug mote aipainug hap aipy'a piat aiwanētup hawiat ikahu kahato Tupana ehamo. ²⁶ Karãpe aipy'ahak put'ok'e wētup ok etiat hap yt naku i watipowyro mekewat aipy'ahak hap are. Waku aipohep mekewat aipy'ahak hap toĩne'en ahete turan. Waku meremo aipohep mekewat aipy'ahak mot'i hap ete. Waku meremo watuwemoperup'i aipy'ahak hap ete. Yt naku i watopyhu'at typy e'at aipy'ahak hap wywo. Waku waure wo watopyhu'at at min'e hap e'yanmete. ²⁷ Karãpe ahã'ãg ahiag yt naku i nug hap ete mi'i pote waku yt ahehay upi i are. ²⁸ Sa'awy'i watero'ok iraniam'in ekat ma'ato koitywy waku watoiat mekewat ahesokpe nem hap ewy are. Yt naku i Iesui mohey hat sero'ok'e hano topyhu'at. Waku mesup ipakup we watoĩne'en motpap nug haria wo waku watoĩne'en. Waku ahe'at hakup wywo aipotpap at. Mi'i hawyi aipotpap hap sa'up wywo waku ahekat. Yt naku i miit'in ma'at'i ma'at'i hano aipotpap are. Waku watikat ahekat iwato hawyi ahegyi'at hap wywo hatek takaria powyro hanuaria watukup-te'en. Mi'i hawyi satek haria poi haria wo watopyhu'at aiko wato kaipyi. Mi'i hap watunug mote ahegyi'at hap topyhu'at ahete aipainug hap ikahu rakat ewy topyhu'at mesuwe Tupana wanētup

hawe. ²⁹ Waku ahehay hē'ē rakat ewy are. Waku iwese kahato rakat ewy watoïne'en. Waku irania'in mowepit ahehay kuap hanuaria watikuap are. Mi'i tā watunug mote pywo i'atu'e hamo ahehay kuap haria. Mi'i hawyi ahehay kuap haria poityro hat ewy watopyhu'at. Yt naku i watopotkuasa ahehay wo. Yt naku i watipoepyk ahehay wo are.

³⁰ Karãpeĩ sa'awy'i watopyhu'at Tupana Pã'ãu eiam mo mi'i hap e'at pe Tupana to'e ahepe — Wuat'i e'at pe aru ereïne'en uianuat uhemiiit no e ahepe. Uimiehakyera'at wuaria eipe e ahepe. Pywo yt uheso hin i ui'e hap e ahepe Tupana. Pyno uhehay moheg hamuat atum Uipã'ãu ehowawi e ahepe sa'awy'i. Mesup Uipã'ãu to'e ehepe — Woroho'onug eipe uhemiiit sese nuaria e. Worokuap kahato eipe mesup e ahepe Tupana. Uheiam mo Uipã'ãu eiam mo eweikupte'en e mesup ahepe. Mi'i pote yt naku i watimo'arot ne'i Tupana Pã'ãu aiminug sa'ag wo are. ³¹ Watimo'arot kahato Tupana Pã'ãu karãpe aipy'ahak irania'in ete pote. Mi'i pote waku watoiat mekewat yt naku i haiug nakaria are. Yt naku i watuwehum haryporia kape ihainia kape ipiiit ky'esat hap wywo ahewaire teran hap wywo. Mi'i watunug mote Tupana Pã'ãu aipiit pe i'arot kahato hap ewy are. Yt naku i watopotwesat ahehay pirik hap wywo ahehay sa'ag wywo. Yt naku i marak'a wo watoïne'en. Mi'i tā watoïne'en mote mi'i tā watunug mote Tupana Pã'ãu mo'arot hat watoïne'en. ³² Ma'ato waku watoïne'en iwese kahato rakaria wo. Waku aiwo'owese hap ahehay perup'i popuo. Waku meremo watiwaure aima'at hat aikotã Aika'iwat

waure wo toma'at hap aiminug sa'ag kai toĩne'en hap ewy. Waku watukupte'en waure wo yne yne aima'at hap ko'i kai are. Uito ti Pauru. Woroho'o-nāpin kahato waku iwese kahato rakaria wo Iesui ewywuat eweikupte'en are.

5

¹ Pyno aito Tupana sa'yru'in haki'yt'in watopy-hu'at mi'i pote waku wahã'ãg kahato Ai'ywot Tupana waku nug hap ewywuat nug hamo Ai'ywot mōtypot hamuat Ai'ywot pote. ² Aikotã Aipotypot Iesui aiky'e kahato sa'awy'i aiky'e kahato te. Aiky'e kahato hawyi aiky'e hap upi iku'uro. Tutum na'yn heĩne'en hap aikawiano hap aikotã sa'awy'iwuaria tum ta'atuhūria aria pe Tupana mowepit hamo. Mi'i hap ewy iku'uro aria'yp posak ete aiky'e kahato haype. Aiky'e sese hat Iesui pote iku'uro ai'apiheg hap u hamo. Mi'i pote aikotã aiky'e hap ewy waku watiky'e irania'in aiku'uro hap kape.

³ Pyno koitywy aito Tupana ywania sese ko'i aito mi'i pote waku iwe'eg kahato rakaria wo waku watoĩne'en are. Waku ihary'i rakaria wo watoĩne'en i'ewyte he'aito kahato rakaria wo waku watoĩne'en. Yt naku i aheĩne'en hap totiaria i'atuehay sa'ag ahete sio iwe'eg sio yt i'atu'e hap ete sio tuwanētup sa'ag sio yt i'atu'e hap ete. Mi'i pote waku hāpyk kahato watoĩne'en haryporia wywo ihainia wywo iwe'eg nakat ewywuat powyro hap are. Mi'i pote miit'in yt uwe i ahete i'atuehay sa'ag sio aiwe'eg sio yt i'atu'e hap ete. Waku yt naku i yt i'atu'e hin i ahepe. Yt naku i

aito Iesui mohey haria yt hegyi'at i rakano wato-pyhu'at are. Yt naku i watiky'esat sa'ag irania'in ekat aipy'a pe aheha wo. Yt naku i watuwanētup at ka'ap uruwat e hap kape. Waku po'og waticat ahegyi'at hap irania'in hatek takaria powyro hap are. ⁴ Koitywy aito Iesui mohey haria mi'i pote waku watoiat yne sa'awy'iwuat ahehay sa'ag hap ko'i yt iwe'eg i rakat ewywuat. Waku watoiat yne ahehay sa'ag miit'in muat ahehay sa'ag hap ko'i miit'in wemōti hap ko'i. Waku watoiat yne sehay sa'ag. Koitywy po'og waku sehay aiwē pyi Tupana kapiat aiwehum hap. ⁵ Pyno uiwyrria'in waku aiwe'eg wo katupono pywo ti yt uwe hin i ti aru yt nakuat i wanētup sa'ag haria tukupte'en aru atipy pe aikope Aipotypot Iesui toïne'en Morekuat no hap tote are. Yt uwe i itote atipy pe uiano yn mo e haria yt hegyi'at i rakaria. Ewe'eg wo o mi'i pupi katupono yt ahegyi'at i hap yt naku i sese Tupana wanētup hawe aikotã irania'in tupanaria mōtypot haria yt naku i nug hap ewywuat minug mōtypot hap ewy yt ahegyi'at i hap are. Yt uwe i aru atipy pe wuat'i haryporia wywuat ieïne'en haria wuat'i ihainia wywuat ieïne'en haria yt uwe i itote katupono aito Aipotypot Iesui emiit. ⁶ Mi'i tupono waku aiwe'eg wo mi'i ko'i sa'ag nug hap pupi katupono i'atu kahato ahã'ãg haria i'atuehay se ahã'ãg neran yt naku i nug hamo. Yt te'eroken'ẽ hin i mi'i sa'ag nug hamo. Mi'iria aima'at kuap kahato. Waku aiwe'eg wo are. I'atu irania'in — Atunug yne Tupana wã'i'e hap e haria. Aiwe'eg wo o mi'i ewywuat aheïne'en pote katupono Tupana ipy'ahak kahato yt tomiky'esat i nug haria ete. Toi'atu'apiheg mi'iria. ⁷ Pyno yt naku i watuwat

i'atuehay upi are. Yt naku i watunug sa'ag mi'iria ewy are. Yt naku i mi'iria watunug aiwy sese wo. ⁸ Pyno mi'i ko'i sa'ag nug haria ewy yne sa'awy'i aito nimo. Yt watikuap hin i Tupana mekewat e'at pe. Nimo ho'owasat i'ypyryp we rakaria ewywuaria watoĩne'en ma'ato mio Aika'iwat eropat haria watopyhu'at. Mi'i pote koitywy watoĩne'en mu'ap upi hētyhot puo ikohyewyry rakat ewy yt wata'at kuap i ra'yn. Waku watunug wakuat yn wuat'i ehamo Tupana ehamo. Waku watunug waku hap yn aikotã Tupana kuap haria ewy. ⁹ At ipotpap kahato aimikoi ete mi'i pote aimikoi ihãite kahato. Mi'i hawyi hewo kahato kat kat ywa. Ahe'u'i ra'yn aimi'u ra'yn at motpap hap kaipyi. Mi'i hap ewywuat kahato karãpe Tupana Pã'ãu put'ok'e ahete turan ahehãite hap toĩne'en aipã'ãu me. Mi'i hawyi pywo e haria wo wotopyhu'at waku nug haria wo watopyhu'at hãpyk nug haria wo watopyhu'at aimikoi ihãite kahato hap ewy are. ¹⁰ Pyno waku watikat kat som Aika'iwat tiky'esat hap. Mi'i hawyi waku watunug imiky'esat ewy imowepit hamuat aikotã aimikoi hewo kahato aimowepit hap ewy. ¹¹ Yt naku i nug haria hepap kahato sa'ag nug hap ete wãtym nuran aikotã aikotã hap yt naku i nug hap ete yt kat i Tupana mōtypot hap i'atuminug ete pote. Aikotã yt naku i nug haria i'ypyryp we ta'atunug sa'ag mi'i hap ewy yt naku i nug haria. Waku wãiwato'e i'atuepe — Yt Tupana miky'esat ewy hin i ewetunug wato'e i'atuepe. Yt naku i watuwat i'atuminug hap upi. Yt naku i watopyhu'at mi'iria ewy are. ¹² Mi'iria inug sa'ag kahato mig'i wo watuwemōti hap ewy. Yt are'e

kuap i aiwo'ope i'atuminug sa'ag ko'i ete katupono aiwemōti hap sese topyhu'at. Yt miit ewy i ta'atunug sa'ag i'ypyryp we are. ¹³Ma'ato meiūran yne i'atuminug sa'ag mig'i wuat tuwemoherep wuat'i ehamo. Tupana timoherep i'atuminug sa'ag ko'i wuat'i ehamo. Mi'i toimoherep hawyi watikuap ta'yn i'atuminug sa'ag ko'i. Heremo kahato toīne'en hētyhot rakat hap ewy toīne'en heremo are. ¹⁴I'ypyryp sese pote yt kat i heremo ma'ato hētyhot put'ok'e hawyi heremo kahato ra'yn mi'i hap ewy miit'in minug sa'ag. Karāpe watunug sa'ag waku Tupana pe wato'e — Ati'aparap kahato ti Tupana wato'e. Mi'i pote atoiat ra'yn sa'ag waku wato'e aipy'a pe. Mi'i watunug pote Iesui aimomehit ra'yn hawyi toimoherep ahepe mu'ap hāpyk takat aiporera'aipok Tupana kapiat hap. Mi'i pote to'e wepy hawe — Erehytmut ro eket hawyi erehytmut ro eku'uro hap kaipyi mi'i hawyi Eipotypot Iesui eimomehit ra'yn e ahepe aiminug sa'ag ko'i aiket hap ewywuat aiku'uro hap ewy pote. ¹⁵Waku aiwe'eg wo yt naku i nug hap pupi. Waku watikat'i kat'i kahato waku hāpyk nug hāmo. Pyno waku aiwe'eg wo kahato watoīne'en mesuwarote. Yt naku i yt aiwe'eg wo i watoīne'en mesuwe miit'in ehamo. ¹⁶Koitywy sa'ag nug haria sok tukupte'en mesuwe mi'i pote waku watuwe-potpap po'og waku nug hap ete sa'awy'iwuat kai. Karāpe watikuap hatek takaria ete pote waku watipowyro meremo. Waku wati'atumu'e yt Iesui kuap i te haria. ¹⁷Waku watikuap Tupana miky'esat. Watikuap hawyi waku watunug haty wo. Yt naku i watopyhu'at yt Tupana miky'esat yt kuap i te haria ewywuat yt iwe'eg i rakaria ewywuat.

¹⁸ Mi'i tupono yt naku i aimopē'ã mahy wo ma'ato mahy u hat meiũran topyhu'at toieĩne'en hap pun hat. Mahy kape yn tuwanētup hap pote yt miit ewy i aru topyhu'at. Miit'in mikyry'i wo yne yt naku i nug hano are. Waku wato'e Tupana Pã'ãu me — Uimowepit ro En aicotã mahy irania'in mowepit hap ewywuat waku uimowepiit waku wato'e Tupana Pã'ãu me. Waku po'og aito Tupana Pã'ãu eiam mo mahy eiam kai. Tupana Pã'ãu aimowepit kuap kahato ma'ato mahy yt kahato i.

¹⁹ Eiwo'omu'e ro morekuat Tawi wepy hap ko'i ete sa'awy'iwuat ko'i ete. Waku watimōtypot Tupana wepy hap wywo. Waku watuwepy Tupana Pã'ãu kaipyi aiwehum hap wywo. Waku wepy nug haria wo watukupte'en Aika'iwat mōtypot hap ko'i wywo watoĩne'en. ²⁰ Karãpe put'ok'e ahete sio waku sio yt hap waku wato'e Tupana pe — Waku kahato En Tupana. Arehum kahato ewawi Emipo'oro ete emiium ete katupono Esa'yru Iesui mohey hat uito waku wato'e.

²¹ Pyno Aipotypot mōtypot haria aito pote i'ewyte waku wato'omōtypot katupono hemiit'in aito pote are. Pyno mana'in etimōtypot ro e'aito. Etunug no imiky'esat ewy are. ²² Mi'i tã etunug hawyi Tupana mōtypot hat ereĩne'en. ²³ Katupono e'aito topyhu'at e'akag wo Tupana wanētup hawe aicotã aicotã aipotypot Iesui Ai'akag wo topyhu'at hap ewy. ²⁴ Mi'i hap ewy waku mana'in waku eweipyhu'at e'aito eropat hano wo imiky'esat nug hamuat aicotã watopyhu'at Iesui eropat haria ewy. Ai'akag sese Iesui. Imohey haria torania Akag wo topyhu'at wuat'i e'at pe. Imohey haria torania ipiit no topyhu'at mi'i hawyi Ai'akag

wanẽtup hap watunug ipiit aito pote. ²⁵ Mehĩ'in etiky'e kahato ehary'i aikotã sa'awy'i Ai'akag Iesui ti'atuky'e kahato aito temiit'in tomohey haria hap ewy. Etiky'e kahato ehary'i aikotã Iesui tum ahepe toieĩne'en hap ahehakyera'at hamuat mi'i tã aiky'e. Mi'i tã waku etiky'e ehary'i eku'uro hap kape Iesui ewy. ²⁶ Mi'i hawyi tomohey haria yne tutum To'ywot po pe — Ewano mesup e tope. Ati'atumu'e ra'yn mi'iria ehay nug hamo e. Mi'i pote wei haria ewy tukupte'en yt i'atupitpit hin i e. ²⁷ Mi'i pote aito imohey haria yne watopyhu'at ihary'i ewywuat ma'ato aikyi'at e'yianmete ainug ikahu kahato rakat ewy iwe'eg kahato rakat ewy. Yt karãpe i i'aparap hat ewy ainug tehay wo. Ihay y'y ewywuat aikoho hap ma'ato ihay ainug ihãite kahato rakat ewywuat ipe ikahu rakat ewy ipiit kahu rakat ewywuat tehary'i ewy ainug. Aipiit yt ipitpit hin i hap ewy ainug imohey haria yt kat i sa'ag ahete aiwei tehay wo hawyi. ²⁸ Uhyt'i'in mehĩ'in etiky'e ro ehary'i eweky'e hap ewy katupono uwe uwe tiky'e tehary'i tuweky'e i'ewyte uwe uwe tipowyro tehary'i tuwepowyro are. ²⁹ Aito ahesy'at hawyi watuwepoi i'ewyte haty aipiit ete hawyi meremo watikat mohag haty monik hamo. Mi'i hap ewy waku etiky'e ehary'i ereky'e hap ewy. Yt naku i aipiit ete aipy'ahak. Yt naku i mi'i tã watunug aiwete. Watipowyro kahato aipiit. Pywo ti mi'i hap ewy Ai'akag Iesui ti'atuky'e tomohey haria. Waku etiky'e ehary'i Iesui ky'e hap ok tã. ³⁰ Pyno aito imohey haria torania. Aika'iwat Iesui piit aga ko'i ewy watopyhu'at. ³¹ Sa'awy'i Tupana to'e miwan me — Waku etiky'e ehary'i po'og torania miit'in

kai mi'i pote waku etoiat e'ywot ety hawyi waku ehary'i wywo kahato ereĩne'en wētup piit ewy yn na'yn e Tupana sa'awy'i miwan me. ³² Pyno mio tā to'e Tupana miwan me — Karāpe ihainia ihary'i to'okyi'at hap hawyi topyhu'at wētup piit kawiat yn na'yn topyhu'at typy ok miit pytkai e. Niatpo hap tohenoi mesuwe ma'ato watomohy Iesui hawyi aito yne watopyhu'at Iesui ehary'i ewywuat. Mi'i iā'āk^{ap} tohenoi ihay sa'awy'iwuat pe. ³³ Ihainia'in etiky'e kahato o ehary'i aikotā eweky'e hap ewy e. Mana'in etimōtypot kahato o e'aito e Tupana ahepe are.

6

¹ Hirakaria kurum'in ko'i pĩ'ã'in ko'i Iesui mohy haria eipe pote ewetunug no e'ywot ety e hap ewy. Etunug e'ywot ety piat epo'oro hap pote waku rakaria wo hāpyk takaria wo ereĩne'en wuat'i wanētup hawe. ² Katupono mio tā e Tupana sa'awy'i sa'yru'in me saki'yt'in me — Etimōtypot ro e'ywot ety pote woropoityro aru eipe e. Pywo etimōtypot e'ywot ety pote ti aru ereĩne'en mot'i mesuwat yi tote e i'ewyte eweikupte'en waku pe kahato mesuwe at ka'ap e Tupana sa'awy'i ahepe. ³ Pyno waku watimōtypot aity ai'ywot i'e hap ewy katupono Tupana piat aināpin hap wētup yn watunug hawyi Tupana to'e — Koitywy ereĩne'en waku pe mot'i aru e. ⁴ Ai'ywot'in ko'i eiwe'eg wo o emēpyt'in nāpin hap ete. Waku eti'atu'apiheg wen ma'ato i'atuky'e hap wywo yn o waku eti'atu'apiheg. Yt ewei'atumopy'ahak tei'o ma'ato eti'atunāpin Aipotypot Iesui piat aināpin hap ewy are.

5 Uiwyrria'in miit emiit eweiwat ro eika'iwat mesuwarotiat ehay upi eiperup'i popuo imõtypot popuo yt kat i eheso hap popuo. Waku watu-wehum howawi aipy'a pyi. Waku wateropat kahato aika'iwat mesuwarotiat aikotã Aika'iwat Iesui eropat hap ewy. 6 Waku wateropat kahato haibe kai aikotã heïne'en turanuat ewy. Waku imowepit hap wywo wateropat. Karãpe wateropat aika'iwat mesuwarotiat waku wato'e aipy'a pyi — Tupana woromõtypot teran mesuwat uipotpap ete katupono areïne'en Esa'yru eropat hat waku wato'e Tupana pe ahekaraiwa mesuwarotiat potpap nug hap turan. 7 Waku aika'iwat mesuwarotiat wateropat aiwepit hap popuo. Waku haty wo watunug imiky'esat ewy. Waku aika'iwat mesuwarotiat potpap ete watimowepit Aika'iwat atipy piat. Yt naku i aika'iwat mesuwarotiat mowepit hap kape yn watuwanêtup hap. Waku Aika'iwat atipy piat mowepit hap wy aiwanêtup hawe wateropat aika'iwat mesuwarotiat turan. 8 Waku aiwatetup hap aipotpap sa'up ium hap sese toïne'en atipy pe hap kape. Yt naku i mesuwarotiat kape yn aheha katupono meiûran ti aru Tupana tum aipotpap wakuat sa'up ahepe. Tutum aru wuat'i miit'in me sio miit'in akag sio miit emiit Tupana tum wakuat sa'up watunug yne imõtypot hap wywo pote.

9 Mehĩ'in mana'in eweikupte'en miit akag wuat mesuwarote pote waku eti'atupowyro kahato o emiit'in emipo'ororia ko'i. Yt ewei'e tei'o ehemiit'in me — Yt ewetunug i uimiky'esat ewy pote woroho'o'apiheg yt ewei'e i katupono emiit'in Ka'iwat sese toïne'en atipy pe. Yt

eti'atumohit emiit'in mesuwe katupono meiũran ti aru Ai'akag sese timoherep wuat'i pe aiminug wakuat ko'i sio aiminug sa'ag ko'i. Mekewat e'at pe heremo yne aiminug ko'i sio miit eropat hat watoĩne'en sio miit akag wo watoĩne'en are.

¹⁰ Pyno Uito Pauru. Waku ra'yn uimiwan. Ahenoi hit hawyi toran na'yn are. Pywo uiwyría'in Aika'iwat Iesui aimoesaika kahato hat toĩne'en. Mi'i pote — Urumoesaika ro emohey hap ete waku wato'e Iesui pe. Waku watopyhu'at wētup miit ewy aiwanētup hawe Mehĩ waku wato'e Iesui pe. Uinug o hesaika kahato rakat waku nug hap ete waku wato'e Aipotypot pe. ¹¹ Iesui mohey haria aito pote watoĩne'en surara'in ewywuwat ahiag akit hanuaria. Waku watopag aipiit pe surara esokpe ewywuwat Tupana miium. Waku watat yne Tupana miium wu'uka hamuat. Mi'i hawyi put'ok'e ahewanĩkap ahiag hawyi aima'at hamo hawyi waku watu'uka mekewat ahiag mupiat Tupana miium ahiag akit hamuat hap wywo. Yt naku i ahesaika hap wywo aipiit esaika hap wywo watu'uka ahiag wywo katupono po'og po'og hesaika aikai. Katupono aito yt watu'uka i miit'in wywo ma'ato ahiag wywo watu'uka. ¹² Katupono ahiag ahewanĩkap sese topyhu'at. Ahiag esurara'in wywo watu'uka mã'ãu sa'ag kawiat. Ahiag emiit ko'i atipy piaria ewywuwat Ahiagnia tukupte'en mesuwat yi tote miit'in yt naku i nug haria akag wo. Yt heremo i mã'ãu sa'ag wen ma'ato hesaika kahato miit'in powyro yt naku i nug hamo. Yt naku i nug haria akag wo tukupte'en mi'iria. ¹³ Mekewat atipy kaipywiaría ahewanĩkaptia kahato mi'iria

i'ewyte yne imohey haria ewanĩkaptia ahiagnia. Mi'i pote waku watuwat Tupana miium ko'i wywo aipiit piat ahiag sopo hamuat mã'ãu sa'ag ko'i sopo hamo. Waku watopag koran Tupana miium ko'i wu'uka hap ekare'en hawyi waku watopag yianmete yne aipiit pe Tupana miium mekewat surara'in wat ewywuwat. Mi'i wywo yn watu'uka kuap ahiag wywo aimoma teran hap e'at turan. Mekewat e'at pe tu'uka tu'uka kahato ahete at ka'ap. Ma'ato mi'i pytkai yt ai'akit kuap i katupono Tupana miium ahiag sopo hap po'og hesaika. Mi'i pote watopyhu'at ahiag okpe tote. ¹⁴ Pyno waku watoĩne'en surara'in ewywuwat ahewanĩkap ekatup hamo. Waku aipiit ete ai'auka hap pupiat sokpe surara'in wat ewywuwat. Waku wahẽtup Tupana kape ahesokpe ahiag akit hamuat. Waku sa'awy'i watopag aiwanẽtup hawe pywuwat sehay yn Tupana ehay aikotã surara'in topag iwe'ok kyttyt hap iheg nakat ewywuwat. Mi'i hamo ahiag pory'a ewywuwat yt teke kuap i aipy'a pe. Mi'i wo watisopo kuap ahiag miat ai'auka hap ko'i pupi. Waku wahẽtup Tupana pe — Uinug no hãpyk kahato rakano waku wato'e aikotã surara'in topag sokpe iheg nakat sumu wato pupiat ewy. Mi'i hap ewy waku watopag Tupana miium aimohãpyk hamuat. ¹⁵ Topy ete surara'in topag iheg nakat surara'in py sokpe. Mi'i wywo te'eruweput kuap kahato tu'uka hamo. Mi'i hap ewy waku watopag aipy sokpe ewywuwat Tupana miium tehay ereto wuat'i miit'in kapiat hamuat hap mekewat sehay wakuat wo'owese hap Tupana wywuwat hap ete. ¹⁶ Surara'in topag ta'atupo ete iheg nakat mory'a aria kawiat pupiat. Mory'a pupiat surara'in topag

to'o'og me hap ewy. Mi'i ewy Tupana miium ahepiat tomohey hamuat waku aipo pe yne e'at pe ahiag pory'a sem sopo hamo. Waku watomohey at ka'ap aiku'uro hap kape. Mekewat sa'ag nug hat ahiag ahewanĩkap kahato. Mi'i ai'awa'awa surara ewy ihay sa'ag mory'a ewy ai'awa'awa surara pory'a wuat hap ewy ma'ato yt put'ok'e i ahete katupono surara'in ewy ahe'og iheg nakat aipo pe Iesui mohey pote yt put'ok'i'atu'e i ahete. ¹⁷ Surara'in topag i'atu'akag ete surara'in akag wepainug hap iheg nakat. Mi'i ewywuat Tupana tum neran ahepe. Mi'i ti aheĩne'en wuat'i e'at pianuat tutum. Surara'in po sese kai toĩne'en kyse wu'uka hap iwato'in nakat typy kai hãi hyk kahato rakat. Mi'i hap ewy Tupana Pã'ãu tum ahepe Tupana ehay ahiag wywuat wu'uka hamo ahiag atek tek hamo. ¹⁸ Karãpe watu'uka ahiag wywo waku wato'e meremo — Tupana uipowyro ahiag akit hamo yne e'at pe wakuat nug hamo waku wato'e. Aikope aikope areĩne'en waku uhewyry Tupana Pã'ãu upi waku wato'e Tupana pe. Etipowyro o emiit'in ewe'eg wo o ahiag mupi waku wato'e. Yt urutuwat reran i ahiag ehay upi. I'ewyite irania'in Iesui mohey haria upi waku uruhẽtup wy. Yt uruiky'esat i ahiag ehay upi urutuwat hap. Yt karãpe i uru'atoiat emohey hap waku wato'e Tupana pe.

¹⁹ Uito ti Pauru atiky'esat ewehẽtup o Tupana pe uipowyro hamuat. Karãpe ewehẽtup irania'in powyro hamo yt uiwaure tei'o eipe. — Etunug o Pauru ewẽ wo ehay moherep hamo wuat'i miit'in me ewei'e ro uikawiano. Karãpe toimoherep ehay wakuat turan etum o tope iwe'eg kahato hap

i'ewyte ikuap kahato hamuat hap ewat ewywuat hap ewei'e o. — Ehay pywuat yt uwe i mikuap sa'awy'i miwan miat hamo etimoesaika Pauru Iesui etiat moherep hamo ewei'e yt kat i miit'in ken'ē hap wywo waku ewei'e Tupana pe uipowyro hamo.

²⁰ Mesuwarote morekuaria koro ko'i tipo'oro kahato ta'atuemiit'in irania'in etawa kape ta'atuehay moherep hamuat. Ta'atuehay ereto hamo ta'atupo'oro wētup ok ta'atuemiit po'og ta'atumi-mohey. Mi'i hap ewy kahato uito Pauru. Mi'i hap ewy kahato areĩne'en. Uiporekuat Tupana mipo'oro areĩne'en tehay moherep hamuat irania'in ywania kape. Mi'i ehay moherep hamo ui'airo. Ma'ato mi'i pytkai koitywy areĩne'en wo'opyhik hawe. Mesup yt uhewyry kuap i Tupana ehay sytpok hamo. Pyno waku ewehētup o Tupana pe mesuwat wo'opyhik hawiat uipowyro hamo are. Ewehētup o yt kat i uiwemōti hap Tupana ehay moherep hamuat mesuwe katupono atiky'esat surara'in sem mu'e hano areĩne'en mesup are.

²¹ Pyno Aika'iwat emiit sese Tikiku e hap het rakat atipo'oro ehowawi. Uhehay wywo atipo'oro aikotā aikotā areĩne'en mesuwe hap enoi hamo. Tikiku waku kahato atipuēti. Mi'i ti Tupana ehay yt i'atoiat hin i aheywyt sese aikywyt miit sese mi'i. ²² Mi'i pote atipo'oro Tikiku ehowawi katupono atiky'esat tohenoi ehepe aikotā urutukup-te'en hap enoi hamo. Mi'i hap eweikuap hawyi eiwepit kahato. Ta'i eimoesaika aru eipy'a pe aimimohey Iesui mohey hap ete aiwo'oky'e hap ete are. ²³ — Uru'ywot Tupana Uruka'iwat koro Iesui ahētup ewawi. Etunug o emohey haria

tawa Ewesu piaria wo'oky'e haria wo. Etunug o mi'iria wo'owese haria wo emohey sese haria wo are. ²⁴ Tupana ereñe'en hegyi'at kahato rakano emohey haria pe katupono Esa'yru Uruka'iwat Koro Iesui ky'e kahato haria mi'iria are. Eti'atuky'e te'en ne'i mi'iria katupono Emipo'oro Urupo-rekuat ky'e wuat'i e'at piat haria mi'iria are'e at ka'ap Tupana pe mesuwe wo'opyhik hawe. Woroho'oky'e eipe are.

Uito ti IESUI potpo'oro PAURU.

Tupana Ehay Satere Mawe Pusupuo
New Testament in Sateré-Mawé (BR:mav:Sateré-Mawé)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sateré-Mawé

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sateré-Mawé [mav], Brazil

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Sateré-Mawé

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

86691f85-c501-5f1f-949e-903f2bbf9ae7